

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИСЛАЗИ ПЕТНАESTODНЕВНО

ГОДИНА XI • БРОЈ 204. • 10. ЈАНУАР 1982.

ЦИЈЕНА 4 ДИНАРА

ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА САВЕЗА КОМУНИСТА

Комитет је покретао чланство да се хвата у коштац с проблемима

На изборној сједници Општинске конференције Савеза комуниста, одржаној 30. децембра 1981. године — присуствовали, поред чланова ОК, Ненад Бућин, члан Предсједништва ЦК СКЦГ, и др Давид Дашић — анализирана је једногодишња активност и донесен програм рада за наредну годину. У материјалима, који су припремљени за ову прилику, уводном излагању Гојка Митровића и у дискусијама — учествовали су Небељко Дапчевић, Жарко Миковић, Рако Дулетић, Трипко Матовић, Мирко Станишић, Саво Медиговић и други — истакнуто је да се у протеклој години на подручју наше општине одвијао интензиван партијски живот.

Може се рећи да нема обласни из рада друштвено-политичке заједнице — почев од актуелних идејно-политичких питања, доношења средњо рочног плана развоја и спровођења економске стабилизације до проблематике остваривања инвестицијоне политике, даљег развоја самоуправних друштвено-економских односа, припрема за туристичку сезону и политичко-безбедносне ситуације — која нису била предмет разматрања на сједницама

Комитета, Општинске конференције и основних организација Савеза комуниста. Општинска конференција је настојала да своју активност остварује у пуној сарадњи са основним организацијама, а гажујући на томе своје оргane и тијела, а повремено и радне групе у којима је акти вирала чланове Конференције. Позитивно је оцијењен и рад Комитета општинске конференције, који је добро сагледавао проблеме и настојао да покрене портијско члан-

ство да се ухвати у коштац с њима.

Није изостала критичка оцјена пређеног периода. Намес, речено је да тако интензивну активност организација Савеза комуниста, која је трајала током читаве године, нису пратили и жељени ефекти. Један од разлога за то је и пружање отпора акцијама Савеза комуниста, што је, како је речено, карактеристика оних средина у којима се проблеми највише јављају. Негативно је оцијењен рад основних организација Савеза комуниста на спровођењу закључака, посебно када је у питању утврђивање прекорачења у инвестицијама, као и појединачних и колективних одговорности за њихово настајање. Нема мјеста задовољству ни кад је ријеч о активностима друштвено-политичких организација, посебно Социјалистичког савеза, Савеза социјалистичке омладине и Синдиката. За слаб рад ових организација велику одговорност сносе комунисти који су непосредно задужени за те организације, као и сви остали чланови Савеза комуниста који представљају њихово чланство. Зато се поставља као један од основних задатака да се учини напор на превазилажењу пасивног понашања чланства Савеза комуниста у остваривању друштвених улога Социјалистичког савеза као најшире политичке основе делегатског система. Наравно, подразумијева се да се у оквиру тога рачуна и на активирање свих социјалистичких снага, у првом реду Савеза социјалистичке омладине и Савеза синдиката.

Пред комунисте се поставља захтјев да се изборе да се у Социјалистичком савезу и мјесним заједницама оствари пракса да се редовно оцијењује рад Скупштине општине и њених организација дјелатност има посебан утицај на животне услове и стандард радних људи и грађана, као и да се јавно износе оцјене о њиховом дјеловању.

У раду конференције учествовао је и Ненад Бућин, у својству руководиоца радне групе Централног комитета, чије ћемо излагање донијети у следећем броју.

Конференција је за предсједника СК СК с једногодишњим мандатом једногласно изабрала Гојка Митровића. На Сједници Комитета за секретара с двогодишњим мандатом изабран је Лазар Шољага.

Б. Станишић

ОД МАЈА МЈЕСЕЦА

Трафостаница и далековод

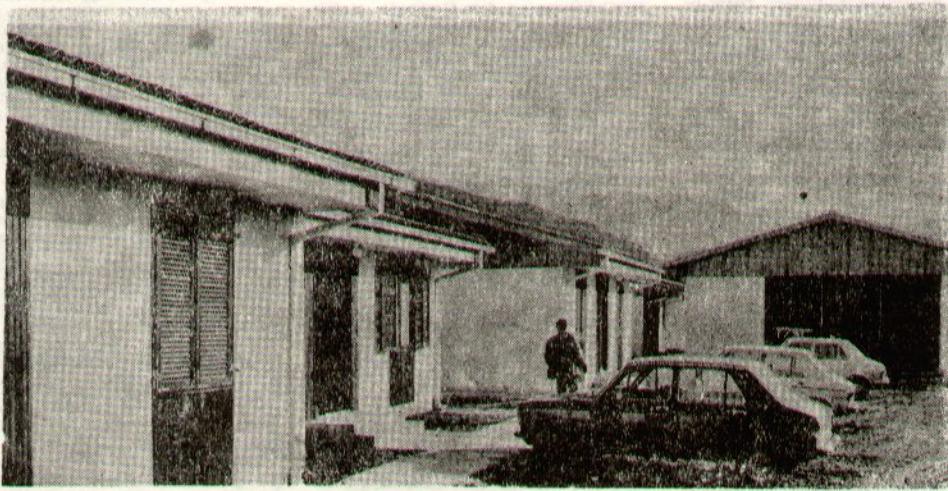
Од маја мјесеца подручје од Будве до Петровца несметано ће се снабдијевати електричном енергијом. То ће се постићи изградњом нове трафостанице у Мажићима, која ће се струјом „хранити“ из четири правца. Тиме ће се постићи да хотели и насеља на Ривијери у сваком тренутку имају довољно електричне енергије. Посебна предност је што ће трафостаница бити укључена у југословенски електро — систем.

Грађевински радови на трафостаници завршиће се 1. фебруара, а монтажа опреме до 1. маја. Иначе, средстава од 47 милиона динара, колико износи ова инвестиција, обезбиђењена су у цјелини, а објекат гради грађевинска организација „Рад“ из Пријепоља.

У току је измјештање далековода кроз будванско поље који је постао сметња за градњу на слом урбанизирањом подручју. Нови се поставља подножјем брда Дубовица.

Н. Д.

Ново радничко насеље у Бијелом долу

Посљедњег дана старе године обиљежена је значајна радна побједа у Комунално-стамбеној радиј организације „Јужни Јадран“. У присуству представника друштвено-политичког живота и привреде отворено је ново радничко насеље у Бијелом долу, којим се решавају проблеми смјештаја и уопште животног стандарда грађевинских радника ООУР „Новоградња“ и њених коопераната...

Насеље је типа самачког хотела и у монтажним објектима, поред кухиње и ресторана, има 90 кревета. Укупна корисна површина износи 700 квадратних метара, а његова изградња стајала је око 700 милиона динара. Организација „Новоградња“ је у изградњу насеља уложила половину средстава.

Директор „Новоградње“, Арсеније Вујовић, рекао нам је да је изградња насеља била потребна из више разлога. За ову основну организацију, која све више ступа у кооперантске односе с најмарима из других крајева, посебан проблем био је смјештај радника. Рачуница је показала да је изградња једног оваквог насеља необично економична, као и да ће се уложена средstva брзо вратити.

Д. НОВАКОВИЋ
Снимио: М. ТОДОРОВИЋ

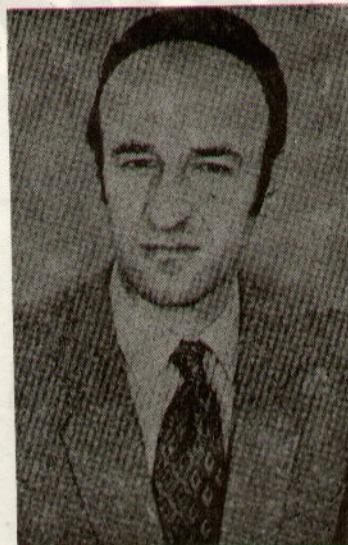
Програм рада Општинске конференције и Комитета ОК СК

Општинска конференција СК донијела је програм рада за период децембар 1981 — децембар 1982. године. За исти период делегати Конференције усвојили су и програм активности Општинског комитета. Једним и другим дефинисани су тематски садржани који представљају основни оквир за њихов рад и укупно идејно-политичко дјеловање СК у општини.

Приликом утврђивања програма имали су се у виду задаци који прозилазе из ставова и одлука VII конгреса СК Црне Горе и XI конгреса СКЈ, друштвено-економског и политичког стања и односа у основним самоуправним организацијама и заједницама. Водило се рачуна да се програмом предвиде најактуелнија питања, као и она о којима се Општинска конференција у претходном периоду довољно бавила.

Сходно овим полазиштима, основни садржај програма рада Општинске конференције СК и њеног Комитета чине питања и проблеми који се односе на даљу изградњу и развој социјалистичких самоуправних друштвено-економских односа и политичког система социјалистичке демократије, јачања елемената квалитетног привређивања и решавања економских и других проблема изазваних земљотресом.

Ова и друга актуелна питања, која буду произашла у току наредног периода, опредељују активност Општинске конференције Савеза комуниста и њених органа

Гојко Митровић, предсједник ОК СК

и тијела, као и других основних организација Савеза комуниста и других социјалистичких самоуправних снага.

Послије VIII конгреса Савеза комуниста Црне Горе програми ће се допунити оним задацима и циљевима који буду утврђени у конгресним документима.

Планира се да се у току јануара и фебруара Општинска конференција ангажује на припремама за VIII конгрес СКЦГ, затим анализом развоја самоуправних друштвено-економских односа, као и припремама за наредну туристичку сезону. За март и април мјесец од активности Општинске конференције помињу се питања анализа коришћења у претходном периоду и предлог плана употребе средстава намије-

Лазар Шолага, секретар Комитета ОК СК

Комитет ОК СК о кадровима

На пољедњој прошлогодишњој сједници Комитета ОК СК на основу аналитичког разматрања актуелне проблематике у области кадровске политике, усвојени су закључци из ове важне области друштвено-политичког живота, који ће бити достављени свим друштвеним и политичким субјектима на подручју општине, ради упознавања и спровођења у живот. У њима се истиче потреба да се убрзају послови у вези измјена и допуна друштвеног договора и Статута општине око остваривања задатака на плану кадровске политике. То треба да буде један од првих задатака у свим срединама у општини.

Као обавеза истиче се досљедна примјена принципа о колективном одлучивању и одговорности, једногодишњем мандату предсједавајућег и ограничавање могућности поновног именовања функционера и избора лица за вршење посебно значајних дужности.

Наглашена је неопходност сталне циркулације кадрова на релацији удруженог рада и органи друштвено-политичке заједнице, затим промјена свих изборних и именованих функционера и шефова служби у органима у којима су они дуже времена носиоци функција.

Д. Н.

њених за отклањање пољеских земљотреса и спровођење мјера економске стабилизације. За период август-септембар Општинска конференција бавиће се питањима политичке пријема у СК, класично социјалне структуре и диференцијације, функционисања самоуправних интересних заједница у сferи материјалног производства односно друштвених дјелатности. Крајем године (новембар-децембар) делегати Општинске конференције разматрају питања обнове с посебним освртом на Стари град. Од задатака којима ће се Општински комитет бавити у првој половини ове године треба истакнути анализе остваривања кадровске политике запошљавања, спровођења уставних и законских одредби, ефикасности рада органа управе, идејно-политичког спровођавања комуниста. Комитет ће разматрати и рад СК у Социјалистичком савезу и другим друштвено-политичким организацијама, као и идејно-политичку проблематику у вези с функционисањем делегатског система и дјеловањем СК у Друштвено-политичком вијећу Скупштине општине.

Идеолошко-политичко и марксистичко образовање, текућа привредна активност, расподјела дохотка и распоређивање личних доходака, остваривање принципа расподеле према раду, сле су то питања која ће представљати оскосницу активности Општинског комитета у другој половини ове године.

ИЗ НАШЕ РЕВОЛУЦИОНАРНЕ ПРОШЛОСТИ (2)

Пише:
САВО КУЉАЧА

ШЕСТ МЈЕСЕЦИ РАДА МЕЂУОПШТИНСКОГ КОМИТЕТА КПЈ

Руководство и не мали број чланова Партије из будванске општине и Пашtrovića нијесу са почетку слагали с делегатима ОК и ПК да се укине МК Котор. Сматрали су да га треба обновити и популити члановима провјереним у устанку и оставити да и даље руководи партијском организацијом у светостефанском и будванском општини. Велики број чланова Партије није се склонио ни с предлогом и одлуком да се прикључе Мјесном комитету Бар. За такав свој став наводили су више аргумента, који нису били без значаја за даље вођење борбе на овом терену. Прво, свуда на приморском подручју постојали су приближно исти услови за вођење борбе против окупатора, која поvezује Албанију са Далматијом преко Боке Которске имала је за окупатора прворазредни знаџај, што значи да ће он свим средствима бранити с копна море и из ваздуха, као што је чинио и у устанку. Уз то, највећи број села може се конролисати и туки с мора, без икакве опасности по нападача. Друго, на пољу МК Котор и чланови Партије, који су способни да обнове рад, врате појење у МК и дају гаранцију да ће убудуће са успјехом извршавати партијске задатке. Комитет не мора бити далеко од жарината борбе и мјеста догађаја, већ, напротив,

треба да буде у његовој непосредној близини. Треће, устанци и чланови Партије из села дуж обале међусобно се познају, а народ такође. Познаје се терен, као и повољни и неповољни фактори који утичу на ширину народно-ослободилачке борбе и њен даљи развој. Четврто, чланови Партије из ове двије општине нијесу могли најавити предају не малог броја партијца и уstanika из Црмнице, од којима смо неке познавали као добре и напредне, па нам је било тим чудније зашто су се предали, без обзира на директиву о којој се причало и на напредни терену. Познато је да се та директиви није морала извршити и да касније, бар на нашем терену, није позван на одговорност ни један члан Партије због њеног неизвршавања.

На нашем терену — у шуми, са оружјем, или у илегалству, без оружја — остао је велики број уstanika самиздативно, а нију у то vrijeme имали писци повољније услове за спасавање од другога. Друго, на пољу МК Котор и чланови Партије, који су способни да обнове рад, врате појење у МК и дају гаранцију да ће убудуће са успјехом извршавати партијске задатке. Комитет не мора бити далеко од жарината борбе и мјеста догађаја, већ, напротив,

крајем септембра на наш генер је по други пут дошао члан ПК КПЈ из Црне Горе Бајо Секулић и одржao састанак по челијама у Туборовићима, Пржнику — Челобрду, Куљачама и Мајинима. На том састанцима није се, као на ранијим, дискутовало шта је боље, а шта лошије за развој народно-ослободилачког покрета на овом терену. Бајо Секулић је од чланова Партије тражио да се сваки појединачно изјасни да ли прихвата одлуку ПК да се партијска организација, и он лично, припоји Мјесном комитету Бар. Чуло се оно кратко „прихvatam“ или „ne прихvatam“. Ко није прихватио одлуку, Секулић му је казао да га у име ПК искључи из Партије и тај је одмах морао да напусти састанак. На том састанцима није било ријечи о томе што ће борбу омасовити и ојачати, већ са омарајијском дисциплинама, која је у многим случајевима била нужна, али у овом никако није била неопходна, што је потврдио и даљи развој догађаја. Треба поменuti да је члан Партије Андрија С. Ђурашевић прије изјашњавања напустио састанак изјавом да под таквим условима не може више извршавати партијске задатке.

Чланови партије, који су том приликом искључени, били су, са осим једног, примљени у чланство прије краја 1941. године. Они су били не само старији по партијском стажу, већ су били политички образовани и од већине, нарочито од млађих комуниста, а тиме су давали тон и садржај партијском раду на терену. Они су казали да је одлука ПК погрешна и да штети интересима Партије на овом терену и да је они због тога не могу прихватити, јер би то урадили против свог убеђења. Вјероватно је у том изјашњавању било и пркоса јер су њихови аргументи, у току претходних разговора, априори одбацивани. Један број чланова Партије, међу којима је био и аутор ових сјећања, који су прихватили одлуку ПК, нијесу то урадили из убеђења да је она правилна,

већ из партијске дисциплине и жеље да се на почетку партијског живота не сукобљавају с одлукама виших foruma. Након искључивања из Партије у Туборовићима је престала да постоји партијска ћелија, јер су два члана искључена, а један је сам напустио састанак, док је четврти, због своје неубидности, почетком августа, пао у руке окупатора. Из партијске ћелије у Куљачима искључена су два сатрија члана, а одлуку ПК прихватила су двојица млађих, па ни ова ћелија није могла да постоји. Из ћелије у Мајинима искључен је један од три члана примљена у Партију непун мјесец дана приje устанак. Међутим, у ову ћелију је, одмах послиje устанка, дошао из Пећи и укључио се у њен рад Перо Станчић — Пећанац, па је она могла да настави рад. У Врајићима је у то vrijeme био само један члан Партије. Из ћелије Пржно — Челобрду сама једна члан се није склонила с одлуком ПК, и он је искључен, док је Васо Митровић, члан ћелије, као што смо већ истакли, погинуо

20. јула код Мирца. Ипак, ова ћелија била је бројна од осталих, па је могла да настави рад. Тако је једна од најачих партијских организација на овом дијелу приморја била осакаћена и практично скоро разбијена. За искључене може се казати без претеривања да су то били чланови Партије чврстог карактера и с велиkim угледом у народу, организатори и руководиоци устаника, међу најхрабрјима у борби против окупатора и домаћим издајницима, што су доказали и током народно-ослободилачке борбе. Од њих шесторице смрти јунака погинула су петорица, један од њих, Нико Анђујос, је народни херој. Иво Јовановић и Иво Миковић погинули су на Пљевљима, 9. маја 1942, на Вечериновцу код Мокровца као борци Првог пролетерског бригаде, а Ђуро Т. Куљача, 21. маја 1942, на Дрочковици код Грахова као помоћник комесара IV батаљона Ловћенског одреда.

(Наставиће се)

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва Уређује: Редакциони комитет, Главни и одговорни уредник Милован Јајковић. Издавач: Општинска конференција ССРН — Будва, адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-346 — Број жијоро-рачуна 20710-678-287 код СЛК Будва — Штампа: Издавачко-штампарско предузеће „Обод“ — Цетиње — Претплица: годишња 100,00, за иностранство 280,00 динара. — Рукописи се не враћају.

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

Општински буџет — 89,587.600,00 динара

Укупни приход буџета Општине за 1982. годину планирају се на 89,587.600 динара, и то: од пореза на промет — 46,604.090, од пореза из лични доходак — 20,336.790, од пореза на приход од имовине — 13,057.150, од такса — 8,951.790 и од осталих прихода — 211.570 динара.

Дозвољени раст опште по трошње у 1982. години је 18%.

ПОВЕЋАНА НАКНАДА ЗА ЗЕМЉИШТЕ

Према одлуци Скупштине општине висина накнаде за национализоване и експропријоване грађевинске и пољопривредне земљиште могла се исплаћавати до 80,00 динара за грађевинско и до 30,00 динара за пољопривредно земљиште.

Јуна ове године ступио је на снагу нови Закон о експропријацији, који питање накнаде регулише на други начин. Накнади за квадратни метар градежног грађевинског земљишта одређује се у проценту од просјечне цијене која се формира у претходној години за квадратни метар стамбеног простора у друштвеној изградњи у том мјесту, с тим да он не може бити мањи од 0,5%, нити већи до 1,5%. Просјечна цијена сматра се тржинска цијена станова у друштвеној изградњи.

Накнада за експропријоване пољопривредне и земљиште у грађевинском подручју одређује се према тржишној цијени одговарајућег пољопривредног земљишта.

У складу са наведеним одредбама новог Закона о експропријацији, Извршни од-

удносу на средства претходне године, што је у складу с политиком економске стабилизације.

Скупштина општине овог сазива већ је усвојила четири буџета (за 1978., 79., 80. и 81. годину) и сада је усвојен и буџет за 1982. годину. Планирани приходи и расходи по буџетима за наведени период износи:

за 1978. годину — 42,228.152, за 1979. — 56,558.587, за 1980. — 63,471.931, за 1981. — 70,755.960, (по ребалансу — 75,524.802) и за 1982.

Сбор предложио је да Скупштина општине донесе одлуку о висини накнаде.

Просјечна цијена квадратног метра стамбеног простора у друштвеној изградњи у 1980. години износи је 17,361,00 динара, па је одлучено да накнада износи 1,5% од ове цијене, односно 260,41 динар за један квадратни метар земљишта. Одлучено је да се накнада за експропријоване пољопривредне земљиште одређује према култури и бонитету земљишта и то: за обрадиво пољопривредно земљиште (пива, врт, виноград, воћњак) — 100,00, за лијавде, пашњаке и шуме 80,00, за мочваре и неподнис земљиште — 50,00 динара за квадратни метар.

Накнада за изузето национализовано и експропријовано грађевинско и пољопривредно земљиште исплаћује се ранијим власницима у року од 15 дана од потписивања споразума о накнади. Ако се споразум о накнади не постигне, Општински суд у Котору, по службеној дужности, у винничном поступку доноси одлуку о накнади.

РЕВИЗИЈА ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА

Прошло је више од једне деценије, како је у оквиру пројекта „Јужни Јадран“ уређен генерални урбанистички план наше општине. У том периоду догађало се много тога што је дижелом сплједило, односно и оповргавало претпоставке планира. Нарочиту ситуацију створила је сти-

нутним захтевима и дугорочним интересима.

Скупштина општине донијела је одлуку о изради и ревизији генералног урбанистичког плана, који треба да се заврши до крајем 1983. године.

КОНАЧНА РАСПОДЈЕЛА ШТЕТЕ

Штета друштвено-политичке заједнице у укупном износу од 293.967.000 ринара до сада је респоређена: Комунално-стамбеној радној организацији „Јужни Јадран“ — 15.000.000 СИЗ за изградњу и комуналну дјелатност — 15.000.000, ООУР „Палас“ — 130.000.000, ООУР „Аvala“ — 70.000.000, ООУР „Могрен“ — 20.000.000. Природном љечилишту „4. јул“ — 20.000.000, Скупштини општине — за изградњу аутосервиса.

Простојали износ од 14.967.003 динара Скупштина је расподјељила: СИЗ за изградњу и комуналну дјелатност — за отплату кредита за изградњу канализације — 12.967.000 и Мјесној заједници Свети Стефан — за куповину и опрему пословних просторија — 2.000.000 динара.

Скупштина општине уступила је Одјељењу унутрашњих послова на трајно располагање стамбену зграду у насељу Подмагаре ралом у обиму у које је зграда одузета од њеног бизниса власника.

хија од априла и маја 1979. године. Од тада до данас завршено је више од десетак што нових што ревидованих детаљних урбанистичких плафова, којима је, донекле, коригован и надграђен Генерални урбанистички план.

Обавеза општине је да скаке пете године врши ревизију Генералног, а једном годишње детаљног урбанистичког плана ради бољег усаглашавања с тре-

Нема зиме — стигла је зимница

И ове године Синдикат нас је обрадовао. По приликом повољним цијенама и одличним кредитним условима обезбиједио је радним људима наше општине више намирница или, како се то каже, добру зимницу.

Недјељу дана пред Нову годину зимница је почела да пристиже. Тржни центар, где се приспјела роба дијелила, био је, напросто, опсједнут. Тискали су се људи журићи да дођу на ред, јурили и дозивали. На прилазима центру саобраћај је био закрчен. Носиле су се гајице са јабукама, вреће са кромпиром и луком, пасуль, свињске полутице. Једном ријеју, као на вашару.

Врхунац гужве био је оног дана кад су се дијелиле живе свиње. Јуди су од раног јутра стрпљиво чекали пред Тржним центром. Пролазили су сати, а камиона није било. Помalo покисле и озебле, људе је почело да издаје стрпљење. Најзад, око подне, дато је обавештење да је камion са свињама на путу за Будву тек негде у Рибарићима. Долазак се — рекоше — очекује око 10 часова. За трен ога заинтересоване се разиђоше. Неколико часова испред Тржног центра било је мирно.

Јака киша и грмљавина као да најавише долазак камiona са свињама.

— Дошли су свиње, дошао је камion са свињама! — радосно вучије дјеца.

Готово истовремено потекла је ријечика кола с приколицама и разних комбија ка Тржном центру. Поново су се тискали људи. Очигледно, толико чекање се исплатило. Гледа човјек како се по неколико свиња у једној приколици превози. Они који немају превозно средство, зоде свиње на конопцу. Али, оне неће ни да кроче — нијусе научиле да ходају асфалтом.

Са горње стране Тржног центра је прва кланица. Колује се свиње на киши и крви, тече потоци. На десетине дјеце посматрају овај призор. Неки од тих дјечака и дјевојчица то први пут виде и доживљава.

Тјерају се и колује свиње, уз позив друговима и пријатељима да обавезно сјутра или прекосујутра дођу на тајковану брдолу. Наравно, позиви се са задовољством уступању, јер можеш да будеш не знам како добро угошћен, али, ако нијеси јео

брдолу, ћаба ти посла. Брдоља му дође код нас нешто као код Италијана изузетно добра спремљена пашташута. Онима који држе дијету неколико позива на овај наш специјалитет донијеће килограма-два више, али шта да се ради — брдоли се не може одољети! А тек кад шунке буду осушене. Многе од њих биће послуживане на рођенданима, свадбама и другим весељима.

Има у свему овом нечега лијепог. Да се и не говори колико је обезбеђивање зимице корисно и важно за породице наших радних људи, нарочито за оне с ниским примањима. Ради тога, Синдикату и свима који су помогли ову акцију свака част и — честитке.

М. П.

ПРИРОДНОМ ЉЕЧИЛИШТУ „4. ЈУЛ“ — 20.000.000 ДИНАРА

На предлог одлуке о расподјели штете у износу од 49.967.000 динара дате су приједбе од стране Општинског комитета СК, делегација КСРО „Јужни Јадран“ и Завода за изградњу, Мјесне заједнице и ООУР „Свети Стеван“, Мјесне заједнице Будва II и банака.

У расправи о расподјели преостале штете од 14.967.000 динара учествовали су Љубо Рајеновић, Владо Каженегра, Милан Кљајић, Тодор Митровић и Благоје Брајовић.

Делегати су одлучили да се Природном љетовалишту „4. јул“ у Петровцу додијели 20.000.000, а Општини Будва — за израду урбанистичких планова — 15.000.000 динара. Приликом утврђивања предлога одлуке о расподјели нераспоређене штете од 14.967.000 динара, Извршни одбор ће размотрити приспјеље предлоге, примједбе и амандмане.

И ТО СЕ ДОГАЂА

Дупли секретар

На посљедњој сједници Скупштине општине у прошлјој години није прихваћен амандман Мјесне заједнице Будва и да јој се из буџета додијели велики износ средстава за рад. Главни разлог за такву одлуку био је што се у Мјесној заједници на платном списку налазе три, а не две особе.

Она, наиме, плаћа два секретара: једног званичног а другог, који се већ четири године налази на „бловашу“, па Мјесна заједница редовно исплаћује лични доходак, наравно са свим предвиђеним повећањима. И тако „дупли

секретар“ не ради али се сваког првог у мјесецу редовно појављује да прими „плаћу“.

Са свим овим поодавно су упознате све друштвено-политичке структуре Мјесне заједнице али још нико није нипак учинио да се стање измијени. Као, како изгледа, да стабилизација никога не интересује, па се преко те „ситнице“ олако прелази.

Коментар је, сматрамо, свишишан. Једино се треба запитати: докле овакве и сличне „ствари“ могу да уживају право грађанства?

П. М.

СКУПШТИНА ОПШТИНСКОГ ТУРИСТИЧКОГ САВЕЗА

Крајње је вријеме да се са ријечи пређе на дјело

На нашој ривијери се још увијек осјећају последице земљотреса: смањен је број кревета у комерцијалном угоститељству и одмаралиштима, нису најбоље уређена насеља или појединачни њихови дјелови, саобраћајнице, шеталишта и уопште јавне површине. Наша општина је још увијек велико градилиште, а посебно центри Будве Петровца и Светог Стевана, што ствара велике главобоље како организацијама које брину о уређености наших мјеста, тако и нашим грађанима, а највише туристима. Још ниједан културно-историјски споменик на нашем подручју није обновљен. Несма ниједан лjetni позорница. Стара Будва, и све оно што је она пружала гостима, чека боље дане. Све у свему, туристичка понуда је више него осиромашена. Да нешто у њој „не штима“, и да неке ствари из основа морамо мијењати, упозорава нас прошлогодишња анкета којом је било обухваћено 731 страних и 505 домаћих гостију..

КАСНИЛО СЕ СА ПРИПРЕМАМА

Иако резултати анкете још нијесу детаљно обрађени, први показатељи су више него забрињавајући. Тако је на питање „Да ли је мјесто чисто и уредно?“ средња оцјена за читаву општину 2,9, а на питање „Да ли је плажа

КРАЈЕМ ДЕЦЕМБРА 1981. одржана је V изборна скupština Turističkog savезa opštine. Uvodno izlaganje podnio je Gojko Mitrović, dosadašnji predsjednik, a Skupština je usvojila izmjene i dopune Statuta Savaza. U будућem predsjednik Savaza će ovu dužnost obavljati volonterski, a mandat predsjednika i potpredsjednika biće godinu dana.

Učestvujući u diskusiji, Pero Balović je govorio o organizaciji i kontroli privatnog smještaja, a Stanko Grgović o problemima snabdijevanja vodom koji će ove godine biti izraženi zbor otvaranja novih objekata.

Za predsjednika Turističkog savaza opštine je jednogodišnjim mandatom izabran je Željko Lijeskić, a za potpredsjednika Uroš K. Ženović. Porod predsjednika, potpredsjednika i sekretara Savaza Bogoljub Rađenović, koji su po funkciji članovi Izvršnog odbora, u Izvršnom odboru Skupštine izabrani su: Nikola Mitrović, Dalibor Antonijoli, Ana Špadijer, Stanko Grgović, Nikola Muščura, Dimitrije Jovović, Željko K., Boreta, i Milorad Šožaga.

U Nadzorni odbor izabrani su: Pavle Ivanović, Branislav Ivačević i Božko Mirković.

Donosimo osvrt na искуства prošlogodišnje turističke sezone.

чишта? — 2,8. За опремљенost plazha ocjena je 3,1, za usluge u trgovini i restauracionim 3,2, dok je naivječna ocjena — 3,7 — data za kvalitet usluga putničkih agencija. Ako ovome dodamo prosječne ocjene za smještaj (3,3), usluge osobja u objektu (3,4), kvalitet hrane (3,4), organizaciju zabave (3,3) i organizaciju izleta — 3,4, dolazimo do zaključka da postažemo više nego loši domaćini. Postoje razlike u ocjenama između pojedinih naselja,

objekata ili plazha, ali treba imati u vidu da je gost Budve istovremeno i gost Svetog Stevana i Petrowca, odnosno obratno, i da je naša rivička u toku sezone svakodnevna meta hlijada turista iz susjednih turističkih područja.

Pripreme za prošlogodišnju turističku sezonu почеле су нешто ranije nego proteklih godina, ali još uviјek ne u pravom trenutku. Na zaјednicom sastanku Skupštine Turističkog savaza i Opštine konferencijski je CCRH usvojen je okvirni program priprema i formiran odbor za pranje sezonice. No, i pored toga, rezultati ne mogu biti zadovoljni.

Ca izuzetkom kompleksa na Beciškoj plazhi i još nekoliko Komercijalno ugostiteljstvo nije zaslужilo prelaznu ocjenu hotela, naše komercijalno ugostiteljstvo nije zaslужilo prelaznu ocjenu, bar kada su u pitanju takozvane „male stvari“, koje su već почеле da stvaraјu velike probleme našoj turističkoj ponudi. Ako želimo da analiziramo bilo koji ugostiteljski objekat, najprije ćemo na dosta propusata — jednolichnu hrancu u restoranu, pokvarene liftove, neispravne česme i druge instalacije u sobama i kupatilima. Dodaјmo tome neljubaznost personala i prebucne orkestre na terasama. U restoranima se dosta često nisu mogli dobiti razna pitanja kojih je kod privrednika bilo u izobilju.

Domaća radinošć i dalje boluju boljku od koje se teško liječiti. Kompletan kategorizacija soba nije izvršena, jer su se mnoga domaćinstva protivila, izjavljujući da neće izdavati sobe turistima. Takao se ne raspolaže tачnim podacima o broju soba i kreveta. Ca cijenama je bilo divljanja, pojedinci ne primaјu djece, isključuju bojlere, ne prijavljuju turiste. Služba društvenih prihoda ulagala je napore, da stanje na put pojedinim nepravilnostima, ali često nije postizala značajne uspjehe.

U autokampovima je snabdijevanje vodom bilo nere-

donio. Sanitarije su neuređene i loše održavane. Po nekad su se fekalne vode izливале u samom kamпу ili u njegovoj blizini. Staze su neasfaltirane, pa se kada pređu kola, dižu oblaci prah. Loše su bili snabdjeveni prehrabbenim artiklima, cigareta i štamponim.

Otvaraњem Tržnog centra u Budvi i nekoliko prodavnica u budvanskom polju, Becišima i Pržnju, trgovina je mogla zadovoljiti zahtjeve turista na području od Budve do Svetog Stevana. Međutim, u Petrovicu i njegovoj okolini stanje je bilo loše — тамо se neko vrijeđe ni hleb nije mogao dobiti! Bilo je zamjerni na izgled prodavnica, radno vrijeđe, uslužnost personala i cijene.

Без туристичких друштава

Tokom sezone deshavalo se da pojedina naselja ostanu bez vode. Iako su u svim naseljima izgrađeni glavni kanalizacioni kolекторi, bilo je dosta problema zbog toga što još nije gotova takozvana sekundarna mreža, zbog čega su se fekalne vode izливale u naseljima ili u blizini hotela. Na slabiye je organizованo održavanje čistoće na plazhamama, u stambenim i turističkim naseljima, na javnim površinama. Problema je bilo dosta — почев od nestručne radne snage, slabe opremljenosti službi, neadekvatnog nagradjivanja. Područje naše rivičke je neuređeno, prljavo i zasuto prashnom, „zahtavljujući“ pojedinih građevinskih organizacija, koje nisu vodile računa o tome da i čistoća ulazi u našu turističku ponudu.

Ni prošle godine nismo bili poštovani „slučajeva“ kraj, tucha i silovača. Ima-

Željko Lijeskić, predsjednik Turističkog savaza

ko je очigledan значај приjavno-odjavne službe, i ove godine imali smo znatan broj nerегистrovanih gosti, koji su bili smješteni u privatnim kućama. Nadležnim službama su velike teškoće stvarali vlasnici vikend stanova i kuća kod kojih su boravili samo njihovi „prijatelji“, kao i pojedine organizacije, koje su zakupljivali privatne sobe, ali to nijednje nije bilo registrirano. Gosti su smještani i u nedovršene kuće koje nisu imale ni upotrebnu dozvolu. Nisam bili poštovani ni saobraćajnih gužvama: veliki broj gosti su dolazili na ljetovanje svojim kolima, a osjetno je povećan broj sportskih čamača u našim luka i na plazhamama. Nisam bili u mogućnosti da obезbijedimo dovoljno parkirnih prostora, prodavnica auto-djelova, servise za pranje kola i obavljanje ситнијих popravki. Iako je jahting turizam u nosna djelatnost, mi smo tu veoma malo ugradili da bismo jahte što duže задржали kod nas — nisam imali ni dovoljno vezova za njih!

Неопходно је...

Da bismo se što bolje pripremili za naредnu turističku sezonu, neophodno je:

— да све organizacije, u prvom redu ugostiteljske, trgovina i komunalne djelatnosti, analiziraju prošlogodišnje poslovanje, vodeći računa o propustima i slabostima, koje su mogle bitno uticati na kvalitet услова boravka turista na нашем području. Na osnovu sagledanog stana i učenih slabosti, svaka organizacija treba da izradi program pripreme za turističku sezonu;

— Izvršni odbor Turističkog savaza u zaјednici sa Izvršnim odborom Skupštine opštine treba da održi sjednicu posvećenu dogovoru o pripremama za naступajuću sezonu. Predlaze se formiranje zaјedничkog operativnog tijela, koje bi trebalo da koordinira pripreme turističke se-

zone, kao i њено одvijanje;

— nadležni organi Skupštine opštine, u zaјednici s radnim organizacijama, mješnim zaјednicama i ostalim zaјednicama preispitaju valjanost svih odluka i eventualno predlože njihovu izmjenu i dopunu, odnosno usaglašavanje s odlukama drugih turističkih opština. Ovdje posebnu pažnju treba posvetiti odlukama koje regulišu način pružanja ugostiteljskih i ostalih usluga od strane građana, затim porekskoj politici, saobraćaju, javnom redu i miru, као i radu komunalnih službi;

— bugetom opštine za 1982. godinu predviđeti средства za opštutu turističku propagandu i informativnu službu, као i za оживљавање turističkih dруштава у Budvi, Becišima, Svetom Stefanu i Petrovicu.

ПИСМА ЧИТАЛАЦА

Нису то мале ствари

Друже уредниче,
Често слушамо и читамо о неспоразумима с туристичком Европом, која тије спремна да толерише такозване „мале ствари“, (прљаве плаже, недостатак санитарних објеката на плажама, гомиле отпадака на прометним мјестима, нељубазност угоститеља) које сваке године изазивају негодовање и опште примједбе. Иако су ове „мале ствари“ утицале на прилив туристичких, а тиме и на девизни прилив, из године у годину све остало — по старом!

Интересовање странака за наше приморје је све веће, што је од великог значаја за наше подручје, па и шире. Каква ће сезона бити што се промета и потрошње тиче не зависи толико од туриста који стижу, колико од нас самих — од тога како их дочекујемо и угошћавамо. Мислим да још има времена, до почетка наредне сезоне, да овим „малим стварима“ поклонимо много више пажње дјелима и ријечима, а поготову када се има у виду да за отклањање ових недостатака нису потребна нека већа материјална средства, већ само више добре воље.

Из средстава јавног информисања сазнајемо да у водама Јадрана све

више крстаре иностране јахте, чамци и глисерни. Према подацима Савезнog завoda za statistiku, нашим водама крстariju je преко 64.000 пловилица, највиše из СР Њемачке и Италије, са преко 200.000 туриста. Ако се има у виду да наутиčari из иностранства троше преко 30 долара дневно, онда је разумљиво од колико значаја за нашу општину да се овај вид туризма што више развија.

Да би наутиčari бацили сидро у Budvi — ради одмора, обнова и snabdijevanja водом и храном, забава и разоноде — мора се нешто конкретније предузети за изградњу маријне, о чему се већ година разговара као о питању које треба rješavati. Осјетан је и недостатак сервиса за сртне оправке јахти, чамаца и мотора.

Тачно је да се сва ова питања не могу тако брзо решавати у неком већем обimu, али бисмо морали да постепено стварамо услове за повећање прилива туриста ове категорије, јер је то од не малог значаја за развој туристичке привреде као основне гране привреде у нашем подручју.

Радомир РОЂЕНОВИЋ

У Будванској тржној центру

Отварањем Тржног центра, 25. маја 1980. године, привреда наше општине добила је значајан објекат којим је превазиђено уско грло трговине на овом подручју.

На старту је било опре-чних мишљења — присећа се управник Крсто Лазовић — да је Центар предименован, а простор намирењен трговинама прегломазан нарочито у вансезони. Међутим, послиje двије године по словаша, мишљења су сасвим другачија. Центар се може похвалити да остварује видне резултате и тиме оправда своје постојање. По садржају и асортиману роба зайн тересовао је не само становнике Будве, већ и околних мјеста, чак и оних која нису у његовој непосредној близини. Ријечју, постали smo познати и интересантни за све one који желе да буду брзо и добро услужени. Најважније у свему је да је у овом колективу, који загошљава стотинак радника у вансезони и 120 у главној се зони, схваћено да су они ту ради потрошача, а не потрошачи ради њих. Њихове жеље и потребе диктирају им са држак рада. Свуда је присут на девиза — почев од олог радника са најмањим примањима, па до шефа и директора — „Све за потрошача!“

Да је тако ујерили smo се приликом посете Тржном центру уочи новогодишњих празника. Имали smo прилике да посматрамо љубазне продаваче како с осмијехом на лицу брзо услужују муштерије, који су потом за доволно излазили с пуним торбама купљене робе.

ЦЈЕЛОКУПНА ПОНУДА НА ЈЕДНОМ МЈЕСТУ

На површини од 4.800 квадратних метара обезбиђењена

је готово сва понуда — од колонијалних роба до цвијећа и зелене пијаце. У приземљу овог модерног здања је хладњача капацитета 300 тона, која може да прими ве-

за 1981. годину (23 милијарде стarih динара) већ премашио. Остварено је око 26 милијарди. Сви продајни пунктови су добро функционисали, а посебно прехрамбени

ли smo са Жарком, изузетним радником, о његовој екипи.

Посао трговачког радника Жарко је почeo у своjoj петнаестој години, у Ловћенцу

Жарко је почeo у своjoj петнаестој години, у Ловћенцу близу Новог Сада.

— Био сам немирног духа — присећа се. — Више сам играо фудбал, него што ме је привлачило учење. Ипак, морало се учiti и радити у исто вријеме и тако зарађивати за живот. Завршио сам средњу трговачку школу и стекао квалификацију.

— Волим позив трговца — наставио је он — јер је пун динамике, а то одговара мојој нарави. Међутим, овај нац посао захтијева добре перве и велико стрпљење, јер човјек ради с људима. Њима није лако угодити, а то се у овом послу највише тражи. Треба погодити укус потрошача и набавити оно што они желе. Данас, у вријеме несташица поједињих артикала, то иде теже. Потребан је велики труд да би се набавила роба које нема доvolно na тржишту. Да би ре зултати у једној прехрамбеној продајници били добри најважнија је снабдјевеност. Мислим да smo то овде успјели да постигнемо. То најбоље потврђује велики промет који свакодневно остварујемо. Ако се овоме дода и љубазност трговца и коректан однос према свакој му штетији, онда smo сви задовољни — и mi, трговци, и наше муштерије.

Да је ово тачно најбоље илуструју изјаве потрошача записане у Књизи утисака: „Особље је на високом нивоу трговачке културе. Услуге су брзе и беспрекорне. Снабдјевеност одлична...“. Ово је једна од самоуслуга на подручју Тивта, Котора и Будве, где особље мисли на своје гости у граду, док у Котору и Тивту мисле да снабдијају само своје домаће потрошаче. „Самоуслуга аје одлично снабдјевена, особље својим понапањем ствара утисак продајнице европског нивоа. Сви комплименти овом вриједном колективу.“

Нада МИТРОВИЋ

У продајници „Самоизбор“

лике количине меса, воћа, по врћа, млијека, сухомеснатих производа и друге робе. Недалеко одатле су продајнице електро-материјала, боја и лакова, рибе, телевизора, радио-апарата, транзистора, грамофонских плоча.

На спрату је велика самоуслуга која захвата око 830 квадратних метара продајног простора, затим конфекција „Самоизбор“ и салон намјештаја. Овдје су и продајнице меса, козметике, накита и сувенира, као и магацински простор. У саставу самоуслу-

ге ради и бифе, који је лјепо опремљен и прилагођен потрошачима.

ДОБРА СНАБДЈЕВЕНОСТ — ДОБРИ РЕЗУЛТАТИ

— Наша очекивања су се остварила — наставља управник Лазовић. — Наиме, Тржни центар је план промета дио у чијем саставу раде су премаркет и продајнице меса. У години када се осјећала несташица поједињих роба то није било лако постићи. Учили smo посебне напоре како бисмо задовољили потрошаче и дефицитарним робама. Највећи проблем smo имали, и имамо, са кафом и свеје жижим млијеком. Несташица ос талих критичних артикала (шећера, уља, детергената, путера) код нас се није осјећала. Овдје морам да истакнем и велико ангажовање шефова објекта и самоуслуге, као и добар рад комерцијалне службе.

— Већ је усвојен план за 1982. годину — на 32 милијарде стarih динара. Надамо се да ћemo га остварити, иако он представља 50% од укупног плана на нивоу основне организације „Јадран“ у чијем саставу Тржни центар послује као посебна радна единица.

УИГРАН ТИМ

Оно што чини праву вриједност Тржног центра и ради чега се потрошач радо враћа да у њему труже и постаје стална муштерија, то су прије свега, његови радници.

— Заиста — истиче Лазовић — имамо добру екипу која познаје посао. У почетку није било тако, јер је добар број радника овдје тек почињао посао трговца, па је било потребно да један период времена прође док се не упуште у посао. Међутим, сада је то добро угргани тим. Зато и није чудно што је сваким дном све више похвала на разните квалитетне услуге. То су одличне касирке, као и про-

давачице у одјељењу конфекције, продајници намјештаја, парфимерији, продајници електро материјала. Ако бих покушао да неког посебно ис такијем, на прво место би дошао шеф супермаркета, Жарко Ратковић. Захваљујући њему све беспрекорно функционише.

НАЈВАЖНИЈА је ДОБРА СНАБДЈЕВЕНОСТ

План ове највеће самоуслуге у граду, која запошљава 35 сталних радника, износио је за протеклу годину 7,5, а реализовано је 9,5 милијарди стarih динара. Разговарали smo са Жарком, изузетним радником, о његовој екипи.

Посао трговачког радника

Цијене у домаћој радиности

оквиру планираног раста цијена услуга за 1982. годину.

Цијене су утврђене на основу Туристичког савеза наше општине и Туристичког савеза „Бока“, а на њих је дао сагласност и Савјет Међуопштинске заједнице за послове цијена Будва на сједници одржаној 18. децембра.

КАД ЂЕМО ВЕЋ ЈЕДНОМ?

По који пут се то десило у посљедње вриједне: 21. односно 23. децембра прошле године Скупштина Туристичког савеза општине и Предсједништво Општинске конференције Социјалистичког савеза нијесу одржали сједнице!

Кад ћemo већ једном да расправљамо и утврдимо одговорност за код нас учстало „немање кворума“?

Осмијех за купца

Силвана Грегоровић

че у нашој Републици и да су зато прошле године добили Златну плакету Туристичког савеза Црне Горе.

Силвана је једна од радница које су заслужне за све похвале овој самоуслуги. Она воли свој посјед и поштује купца. А они, заузврат, поштују овог узорног радника. Њен примјер требало би да слиједе сви трговци, посебно они који тек почињу да раде.

Да посао у овој самоуслуги није мали најбоље показује податак да Силвана направи у просјеку дневни пазар од преко десет милиона стarih динара. Промет ове самоуслуге креће се у једној смјени око 50, а у обје и до сто милиона.

Треба истaćи да су Тржни центар, наравно и ова самоуслуга, проглашена за најбоље снабдијева-

ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА

КАД СЕ ЗАБОРАВИ
НА ОБАВЕЗЕ

Скупштина Самоуправне интересне заједнице за културу и науку, на сједници од 28. децембра, усвојила је ребаланс финансијског плана за 1981. и донијела одлуку о призременом финансирању за период јануар-март 1982 године. Донесена је и одлука о уступању радова на превентивној заштити оштећеног живописа у манастиру Подластва.

Скупштина је требала да одлучи и о износу средстава за финансирање претходних и припремних радова на обнови порушених споменика културе и о изради архитектонског пројекта обнове градских зидина Старог града. Али, иако су обје одлуке доста убедљиво образложене, чланови Скупштине су одложили њихово усвајање, јер се испоставило да су на њих дате примједбе од стране Савјета за обнову Старог града. Приједбе су пренијете у току сједница телефоном, јер нико од стране чланова овог савјетодавног тијела није присуствовао сједници Скупштине! Нико није присуствовао ни од стране Завода за изградњу Будве, који је носилац послова на обнови споменика културе, мада су, и једним и другима, благовремено достављени позиви и материјали за Скупштину!

Несхватљиво је да се овако важним пословима тако неизбично прилази и да се посредством телефона морамо споразумијевати. Вриједиме је већ једном да се усагласе ставови по питању обнове Старог града. Јер, свима нам је подједнакостало да Стари град што прије вратимо у живот, а оваквим односом према заједницама то ћемо касно постићи.

В. Станишић

Какви су нам културни садржаји потребни у Старој Будви

Предмет расправе надлежних тијела за обнову старе Будве у последње вријеме био је намјена простора за културне садржаје. У давању одговора на ово питање пошло се од првобитног стања, анализа и анкета спроведених у циљу да се добије што илише мишљења о томе како треба да изгледа културни живот у обновљеној „љепотици југа“.

У недавном разговору између аутора урбанистичког пројекта старе Будве архитекте др Мирка Ковачевића, као главног пројектанта, његових сарадника Вање Кузићевића и Миланке Вуковић и културних посленика, у целости су прихваћени предлози о намјени објекта и простора за ове потребе. Укупна површина која се предлаже за културне садржаје износи преко 2.200 квадратних метара и пет пута је већа од оне прије земљотреса. Објекти на Цитадели не планирају се за музеје и изложбене просторе због тога што при јужном времену влажност ваздуха достиже до десет процената. Цитадела је резервисана за умјетничке занате, сликарске атеље и сличне садржаје. Договорено је, а то је био захтјев, еminentних стручњака, да се на овом најстаријем дијелу града међу зидинама обаве детаљна археолошка испитивања.

Модерна галерија и Галерија „Санта Марија“ и даље остају главни изложбени простори. У Модерној галерији добиће се простор за сталне сликарске поставе. Своје атељеје задржавају и сликари Стево Лукетић, Велимир Тришки и Радован Пејовић — Ријечки, а на Цитадели се предвиђа простор од 420 метара квадратних за рад сликара који ће у Будви боравити као гости Ликовних сусрета, или ће закупљивати простор на одређеној вријеме.

За Археолошки музеј планира се простор од пет стотина квадратних метара у приземљу зграде званој „Будина кућа“. Иначе, преовладава мишљење да би будванска археолошка поставка требала да добије републички значај, првенствено због вриједности овог археолошког локалитета, као и великог броја пронађених експоната од којих се формирали лидариј у склопу новог трга између „Авале“ и „Могрене“. Локација за ту намјену одређена је на простору некадашње пословнице „Компаса“. Пронађени мозаици, непосредно уз стари хотел „Авалу“, остаће тамо где су откривени, а посетиоци ће моћи да виде темеље античке Будве, који представљају једине остатке зграда из давних времена.

У родној кући Стевана Митрова Љубише, на површини од 200 квадратних метара, налазиће се архив и спомен соба овог књижевника. У саставу архива биће библиотека коју ће моћи да користе научни и други радници за проучавање Љуби-

шиног дјела. За завичајни муzej предвиђена је архитектонски необично привлачна грађевина у којој се својевремено налазила жандармеријска станица. У згради Чекрдекovića, у самом центру Старог града, планирају се просторије за боравак и рад гостију Ликовних сусрета, па ће се за ту намјену уредити један апартман и атеље. У њој ће бити клуб културних и јавних радника у чијим просторијама ће се изложити дјела сликара браће Božarić и Марка Грековића, као и приједни примјерци икона урађених рукама старих мајстора. Као умјесан оцјењен је предлог да се у овој згради отвори продајна галерија.

У згради „Жупников дом“ предвиђа се муzej школички, а простор за КУД „Кањош“ би

ће у згради уз цркву Санта Марија имаје. Простор за камерну сцену, са вишеструком намјеном, предвиђа се на простору између цркава св. Тројице и Санта Марије и пункте и захватаће површину од 250 до 300 квадратних метара. Посјетиоцима ће се учинити приступачним и гроб књижевника Стевана Митрова Љубише.

Отворено је остало питање да ли на овом простору треба обезбиједити објекат за градску библиотеку. Мишљења су подијељена, а преовлађују она да би библиотеску требало смјестити у неком од нових објеката ван градских зидина, како посетиоци библиотеке не би оптерећивали пјешачки саобраћај узачим улицама.

Д. Новаковић

ИЗ СРЕДЊЕШКОЛСКОГ ЦЕНТРА

На крају првог тромјесечја

Први класификацијони период за ученике и наставнике Средњошколског центра је завршен, а анализе показују да је успјех ученика био веома лош. Најбоље одјељење III2 туристичких техничара — има пролазност од свега 48%, а њихови другови у III разреду усмјерени за конобаре имају само једног ученика без слабих оцјена! Иако је познато да је успјех ученика најгори у првој класификацији, остаје отворено питање да ли је могао и зашто није био бољи? Тај проблем су разматрале Заједнице ученика, омладинска организација, Савјет родитеља центра, Наставничко вијеће, Стручни и педагошки актив Центра.

Иако је Центар имао низ објективних тешкоћа у овом периоду, настава се одвијала углавном уредно и стручно, према свим захтјевима реформисаног школства, а у ограничјама материјалних и просторних могућности. Укупан успјех у заједничким основама није слабији него ранијих година, али забрињава успјех једног одјељења матураната и будућих угоститељских радника — конобара. Ови ученици не само да нијесу озбиљно скватили своје радне задатке, већ и великом бројем изостанака са наставе, недисциплинном и недоличним понашањем у школи и ван ње руше углед својих друゴva и ремете нормалан рад у школи. Заједнички састанак родитеља, ученика и наставника и састанак омладинске организације тог одјељења није много доприњели по-бољашању ситуације. Изјавају број старијих ученика није ни заинтересован ни мотивисан за учење, јер у том занимљију не виде свој будући позив.

За све ученике са слабим оцјенама организована је допунска настава која је веома слабо посјећена.

ДВА САСТАНКА САВЈЕТА РОДИТЕЉА

Почетком школске године образован је Савјет родитеља Центра у који је делегиран по један родитељ из сваког одељења. У Савјету родитеља су Вукица Орловић, Светислава Брајић, Ксенија Маровић, Крсто Дулетић, Милорад Дапчевић, Светолик Поповић, Шпиро Мировић, Мира Каџангер, Анте Кољанић и Драган Новаковић. На досадашњим састанцима разматрана су следећа питања: планови и програми рада Центра и Савјета родитеља за школску 1981/82. годину, проблеми око инвестиција, уступања и изостанци ученика у току прошлог тромјесечја, материјална и кадровска ситуација. Родитељи-чланови Савјета одговорно и марљиво су обављали своје дужности, помажући савјетима и личним ангажовањем да се многи проблеми реше.

НОВОГОДИШЊИ МАСКЕНАЛ

Учничка заједница Центра је и ове године организовала програм посвећен промовисању Нове године. Драмска секција је припремила комад „Усамљена клупа“, а ученици су пјесмом и игром, спонтано и младалачки, употпунили програм у коме је највеће одушевљење изазвала група маскираних ученика. Три маске као награду су добили путовање на дводневну екскурзију са најбољим одељењем. Уз шаљиву литрију и обавезни „диско“, ова скромна приредба је показала да наша омладина треба тако мало, па да се културно и ликовно забави.

УЧЕНИЦИ ИЗРАДИЛИ ЧЕСТИТКЕ

У вријеме када се читава наше заједница оријентише на штедњу у циљу побољшања економске ситуације, ученици Центра су предложили да сами направе новогодишње честитке. Уз веома мала материјална средства, машта и умјешност ученика доприњели су да честитке буду оригиналне и ликове. Тако ће сарадници и пријатељи ученика и наставника ове године добити, у знак пажње, ученичке уникате, радове ученика ове школе.

Бојана Поповић

Библиотеке без услова за рад

Крај године је прилика да се осврнемо на рад библиотека у протеклој години. Рад у будванској библиотеци одвијао се без великих прекида, осим што је за вријеме пресељења, у јулу мјесецу, библиотека била затворена петнаест дана.

Нови простор, као и онај досадашњи, недовољан је да би се смјестиле све књиге, тим прије што се њихов број непрестано повећава. Мјеста за нове полице има мало, па већ се овај проблем још осјећати.

Простора за окупљање читалаца, извођење књижевних вечери и за изложбе нових издања библиотека више нема. Неке дјелатности које је библиотека имала прије земљотреса неће се можи наставити. Читанички простор готово и не постоји.

Велики број нових књига, врло тражених од читалаче публике, набављен је на Сајму. У току године обновљен је фонд дјечје литературе и сликовница, тако да је једни проблем смјештај свих књига у полице. Будванска библиотека ће у наредној години набавити елементе прилагођене новом простору.

Библиотека у Петровцу која ради у саставу Културног центра налази се у тешкој ситуацији јер просторија у којој је била до земљотреса није санирана, а Основна школа у којој је задње две године смјештена, продата је угостиљском предузећу „Палас“ Културни центар до био је ултимативан налог да у року од 24 часа исели библиотеку, а Мјесна заједница, којој се он обратио за помоћ при проналажењу новог простора за смјештај књига, није ни одговорила на допис! Ваља рећи да је Културни центар био један од инвеститора Дома културе у Петровцу, да би библиотеки обезбједио смјештај, а десило се да сви други имају више права на Дом културе од Библиотеке.

Уколико се у рјешавање овог проблема не укључи грађане Петровца, створиће се утисак да им библиотека није неопходна, па би једино рјешење било да се књижни фонд припоји будванској библиотеци.

Б. Л.

Крлежа — великан наше књижевности

Једна од најкрупнијих личности у културним и књижевним збивањима између два рата и све до данас, недавно премирили југословенски књижевник Мирољуб Крлежа (1893—1981) послије завршене ниже гимназије у Загребу похађао је Војно училиште у Нечују и Врјничку академију „Ludovicium“ у Будимпешти. Године 1912. пребјегао је у Србију да се као добровољац јави у српску војску, али га тамошила полиција враћа у Земун, где га, на сношњу потјернице Војничке академије, хапсе и лишавају чина. За вријеме првог светског рата 1914—18. служио је као војник у Галицији, на Карпатима и у Загребу. Између два рата путовао је по многим земљама Европе и неколико мјесеци провео у Совјетском Савезу. За вријеме окупације 1941—45. хапшен је у Загребу, надзирањем

Мирољуб Крлежа

и малтретиран од усташке полиције.

Прве своје радове — пјесме, поеме, осврте и полемичке чланке — Крлежа је објављивао почев од 1914. године у различитим књижевним часописима и ревијама. Са Аугустом Цесарцем покренуо је 1919. часопис „Пламен“, који је био гласник револу-

ције. У „Књижевној републици“ изражени су одјеци октобарске револуције. Са Миланом Богдановићем уређивао је 1934. часопис „Данац“, а 1939. покренуо је у Загребу часопис „Печат“.

Крлежин опсежни опус обухвата све врсте књижевног стварања и представља значајни епоху у развијку југословенске књижевности. Поред десетак збирки пјесама, објавио је поему „Пан“, затим „Хрватску раподију“, збирку кајкавских пјесама „Баладе Петрице Керемпуха“, збирке новела: „Хрватски бог Марс“ и „Вражји сток“; путопис „Излет у Руцију“; студије и есеје: „Есеји I“, „Европа данас“ и „Десет кrvавих година“, драме: „Галиција“, „Голгота“, „Господа Глембајеви“, „У агонији“, „У логору“, „Вучјак“, „Леда“ и „Артеј“; романе: „Повратак Филипа Латиновића“, „На рубу памети“, „Банкет у Блитви“ и „Заставе“ за који је добио Његошеву награду. Од исто тако епохалног значаја је Крлежин рад у Лекциографском заводу Југославије, који је његово дјело и на чијем се челу налазио до свог посљедњег даха — 29. децембра 1981. године.

То је страх у костима

(ОДЛОМАК ИЗ РОМАНА „БАНКЕТ У БЛИТВИ“)

Прошли ноћи сањао је Нилсен о Барутанском. Тешке, величанствене оморике одражавају се у пепельастом сумраку, у бильурном, смаргдном, тихом огледалу дубоког, мрачног алпинског језера. Тишина је јутарња. Спокојна јетвна, ведрина. Једна се гоја млада жена купа у овој бистрој алпинској води. Ђевојка. Блондинка. То је Европа. А Барутански, забарикадирани пакетима смрђивог новинског папира, у засједи иза свог заклона, оборужан ми трајезом, нанишанио је на ову младу, лијепу, плаву ђевојку, и само још један трен, а смаргдана, бильурна вода заруменјет ће се топлом европском крвљу младе, чудне, златовласе ђевојке.

— Стани, тако ти господи божи, завикао је Нилсен у смртоносној страви, у судудом трку да спријечи Барутанскога да не пуца. Терен је био кршевит, камење се рушило низа стрмицу под Нилсоновим корачима, он је лебдио између живота и смрти над понором.

— Шта хоћеш? — окрено је Барутански спрам Нилсена и погледао га својим хладним, прозирним ингерманландијским очима, а у дну погледа, негде у дубини ириса, осетио је Нилсен како се заискрила топла дјечачка симпатија за његову личност.

— Па нема смисла, пустити!

Као да и сам увиђа, да нема смисла пустити по тој симпатичној младој ђевој-

ци у језеру, Барутански је одмахнуо руком и устао од митраљеза.

Нилсен се тргнуо од тог тешког и заморног сна, осјејајући срце како му бије у јастуку и како грмљавина срца одјекује у Федерима под перином, у даскама, у соби, у читавом стану. Мокар од суза, облизујући и прознојим рукама отиријуји ту слану воду, што му се балила низ образе у уста, Нилсен је запалио светиљку и устао.

Два и по.

Кроз отворен прозор чуло се како нетко пролази дзориштем.

Кораци. Тихи, гумени кораци по шљунку.

Тишина.

Једна људска прилика зауставила се под прозором и чека. Нилсен је имао још толико присутности духа, да утрење свјетиљку и да се баци на под.

Дуга тишина.

Ништа.

Нигде ништа.

Далеко негде у граду бат на торњу.

Један.

Два.

Три.

Четврти.

Онда опет кораци у дзоришту. Сада све даље, корак за кораком спрам магазина на другој страни дзоришта. Сав устреперен бацио се Нилсен на прозор и из гласа заурлао: Тко је?

Нитко.

Ништа.

Све празно.

Дуго тако.

Ни макац.

На једној од сусједних зграда преко плота, иза дрвених шупа и кокошињца, засјала је наранчаста четворина прозора. Нетко је запалио свјетлост и чуо се котлић како шуми. Дуго. Нигде није било никога.

— То је паника! То су живци. То је страх у костима, понављао је у себи полугласно Нилсен, затварајући прозор и спуштајући завјесу. — Нема смисла овако се мучити даље! Треба отпутовати. Треба све ликвидирати и побјећи. Овако могу још да сиђем с ума!

У соби је било загушљиво. Закључано. Све је у тој смрђивој приземној соби било под таквим несносним притиском спљоштено, да се као под каквом хидрауличком пресом, осјећало, како се строп и под и све четири стијене сузују, како се све те глупе плохе концентрично примичу и како ће га згњечити Нилсена као какав стари капут у парној чистионici.

„Како се оно изразио Георгис да ћу ја прије свршисти као простиријељен капут, него што ће се он зањихати тридесет центиметара изнад земље по строгоме пропису блитвинског казненог поступника?“

„То је паника, то су живци, то је страх у костима! То је срамота, какве свијет још није видио! И докле ће то све тако?“

РИФАРТ БУРЦОВИЋ

Судбина

РОЂЕН 1915. ГОДИНЕ У БИЈЕЛОМ ПОЉУ, РИФАТ БУРЦОВИЋ — ТРШО, СЕКРЕТАР ОБЛАСНОГ КОМИТЕТА КПЈ ЗА САНЦАК И НАРОДНИ ХЕРОЈ, ПОГИНУО је 1. ЈАНУАРА 1942. ГОДИНЕ У ТРНОВУ КОД МРКОЊИЋ-ГРАДА. ГРОБ МУ НИЈЕ ПРОНАЂЕН. ПОРЕД РЕВОЛУЦИОНАРНОГ РАДА БАВИО СЕ И КЊИЖЕВНОШЋУ.

„Шта ти је, сине, те тако болно јецаш“
Питаши га мати.

„Зашто снујден идеши, путем увек клещаш?
Твоја душа пати?“

„Забринут сам, мајко, скоро морам ићи.
Тебе ми је жао!
Судбина ме чека, кад ће по ме стићи.
Ја је нисам звао.“

„Каква судбина, сине? Ти при себи ниси!
О чему то збориш
Да оставиш мајку? Ох, болестан ти си.
Сав у ватри гориш!“

И обоје дуго плачали су тако...
Већ ноћ падат поче,
Хуја је ветар, сад снажно, сад лако,
Кад плакање поче.

Мрко и без рјечи син се тада диже,
С врата судуба ћути.
„Чекаш ли ме, сестро? Ти пребрзо стиже,
Мучни су нам путу!“

Са страхом и језом мати у мрак гледа,
Пружа руке тамо,
„Је л' то судба, сине, што се видјет не да?
Ја је видим само“. —

Дјечје очи

О чи су вјековима биле инспирација многим писцима, сликарима и другим уметницима.

Ја сам прочитao доста пјесама и књига у којима су најљепши дјелови били посвећени очима. Сада, када ја треба да у овом саставу пишем и напиши о очима, и то баш о дјечјим очима, сјећам се једне реченице која каже да су очи огледало душе. Мислим да је то јако лијепо речено, јер очи то заиста јесу.

Иако су нијеме, осим ка да из њих теку сузе радости или тuge, они могу све изрећи и испричati. Оно што некад оче виде и запазе често се не може изразити ријечима. Оне имају своју боју. Могу бити црне, плаве и зелене. Могу бити враголасте, а кад се каже враголасте очи, онда се помисли на дјечје очи.

Највише враголастих очију може се видjetи у ученици или школском дворишту. Очи тих ћачића, иако још увијек нијесу видјеле све лијепо, или оно што је мање лијепо у животу, умиму и могу да изразе срећу, радост и тугу. Симпатично је посматрати те очи када се сусретну са до тада непознатим. Мајке знају како бoli када се у очима њеног дјетета појаве сузе тuge и бола. Можда дјечје срце и може сакрити неки бол или тугу у себи, али очи не могу никада. Поготово дјечје очи. Оне су увијек чисте и искрне баш као и та дјечја неискварена, душа. С пра-

вом се може рећи да су очи огледало човјекове душе.

Жељко Куњић
ОШ „Стјепан Митров Љубишић“

ЗИМСКИ ДАН

Данас је небо плацало.
Траве су тихо јецале.
Потоци суза су обараји
малене травке и односиле у вртлогу становнике ливада.

Моја сестра брише замаљено стакло и гледа кроз маглу од кишне ливаде чије се траве под пљусковима савијају. Све је пусто и упадло у тамно сивило.

Доље у блату, поред зграде гази пас, мокар до голе коже. Кроз други улаз види се људске прилике што помичу у мантилима и са кишобранима, ћутке и погнути. Чује се шум кишне која се сливала са кровова.

Понеко дијете у чизмама и кабаницама гази по барама и мјери им дубину. За њим се чују мајчини повици да се врати у кућу.

Ближи се ноћ, а још увијек громи и сијева, а млаузи кишне туку земљу. Гледамо кроз прозор и жалимо што киша још увијек пада. Мама нас тјеси, говорећи да увијек послије пљуска постане ведро.

Умирли смо се. Сјутра ће гранути сунце — рекла је мама.

Нада Маровић
ОШ „Стјепан Митров Љубишић“

У оквиру својих активности на самоуправном преобрађају физичке културе и стимулисањем спортиста и клубова који постижу значајне резултате, Предсједништво Спаштинске конференције ССО организовало је избор најбољих спортских клубова и појединца.

Полазећи од тога да је развој физичке културе трајно заснован на масовној и аматерској основи, на задовољавање потреба и интереса радних људи и грађана и на стално повећавање броја активних учесника у свим облицима физичке културе, Предсједништво ОК ССО израдило је критеријуме и формирало жири (состављен од четири члана Предсједништва и пет новинара) за избор најбољих спортиста и клубова наше општине у 1981. години.

Према тим критеријумима за најбоље спортске клубове и појединачне могу бити изабрани само они који постижу значајне спортске резултате, заступајући свој рад на аматерском ангажовању чланства. Они клубови који свој рад и резултате заступају на професионалним односима и постижу добрих резултата у што краћем временском периоду, и плаћају и доводењу играча из других клубова, нијесу дошли у обзир за избор најбољих.

Жири је за најбоље у 1981. години изабрао следеће клубове и појединачне:

Одбојкашки клуб „Аvala“, који је већ годинама међу најбољима у Црној Гори у категорији сениора и омлади наца, у својим редовима има и више републичких представника. Општина је оцјена да је ОК „Аvala“ 1981. године био најбољи у Црној Гори.

Пионирска пливачка секција Друштва за спортиве на води „Будба“, која је 1981. године освојила прво место на првенству Црне Горе у категорији пионира и пионирки, испред „Котора“ и херцег новског „Јадрана“, чији примат у црногорском плivanju послије рата није могао нико угрозити.

Карате клуб „Петровац“ који на републичким првенствима већ четири године заузима једно од прва три места, било у категорији сениора или пионира.

За најбољег спортиста проглашен је **Видо Ратковић**, омладински представник Југославије у боксу, а за најбољу спортисткињу **Сандра Капичић**, петострука првакиња Црне Горе у плivanju у категорији пионирки.

За запажене спортске резултате награђени су и **Данијела Лautашевић** (карате), **Драган Маровић** (одбојка), **Љубомир Рајеновић** и **Никола Маркишић** (плivanje), **Стеван Грегорић** (тенис и карате) и **Владимир Килибарда** (тенис).

ООУР „Хотели Бечићка плажа“ наградила је најбоље пехарима који су свечано урученi 25. децембра уз пригодни културно-забавни про-

Физичку културу треба развијати на аматерској и масовној основи

Жири је изabrao најбоље

грам у коме су учествовали оркестар Светозара — Пурка Алексића, Гроздана Ленголда, Бојан Бајрамовић, ритмичка група „Тигрице“, ОКУД „Кањош“ и трио из Ђечјег вртића из Светог Стефана. Организовање ове свечане приредбе помогли су Културни центар и „Зета—филм“.

Треба истаћи да је манифестија потпуно успјела, да су дуготрајни аплаузи најбољим младим спортистима и клубовима доказали да омладина, пионири, радни људи и грађани наше општине знају цијенити рад и резултате аматерских клубова и спортиста. Такође, неопходно је истаћи

да остваривање самоуправног преобрађаја физичке културе није нимало лак посао, нити да ту Савез социјалистичке омладине може бити једни носилац, а остали субјекти чекати у завјетрини.

B.M.C.

Кутак за разоноду

АНЕГДОТЕ

СИГУРНО ЋЕ ОЗДРАВИТИ

— Докторе, реците истину, не скривайте ништа од мене! — молио је неки пациент познатог љекара Филипа Рикарда.

— Оздравићете, драги пријатељу — тјешио га је овај — сасвим сигурно неће оздравити. Статистика каже да од болести коју ви имате од сто болесника у животу остаје само један.

— Како? — запањено ће пациент.

— Ви сте управо стоти кога лјијечим, а до сада

још писам успјиши једног да спасим.

ДВА ЗАНАТА

Радећи на портрету неког познатог београдског љекара, сликар Урош Продан обратио је парочиту пажњу на израду детаља.

Пошто му је досадило да позира, љекар упита сликара зашто се толико труди око најситнијих појединости.

— Мој запат није као ваш. Оно што ви покварите, покрије земља, а моја слика остаје да виси

на зиду — одговори Продан.

НИЈЕ ЖЕДНА

Док је пријем био у тојку, једна гошћа прилази домаћини:

— Да ли бисте ми могли рећи где је отишла она лијепа плавуша која је малочас послуживала коктел?

— Зашто? Жедни сте?

— Не, него тражим своја мужа.

ПРИЈЕДЊА

Мушкици су врло чудни, драга моја! — каже једна дама својој пријатељици. — Кад ми је потребан новац, ја увијек мужу приредим сцену и запријетим да ћу отпутовати својој мајци.

— И он ти да новац?

— Наравно. Да купим возну карту.

БЕЗ ИЗБОРА

Адам и Ева шетају по паради.

— Адаме, волиш ли ме? — пита Ева.

— А кога бих другог? — одговори Адам.

ИСТИ ОТАЦ

Учител се жали мајци једног свог ћака:

— Ваш син је велики мангуп. Неће да учи, стаљно нешто брња, окреће се и звижди за сваком жејном...

— Исти отац! — уздахну мајка. — Сва срећа што се нисам за њега удала.

ЗДРАВСТВЕНО ПРОСВЕЂИВАЊЕ

ДИФТЕРИЈА

Дифтерија (гушобола) је врло заразна болест, проузрокавана Клебс-Лефлеровим бацилом, који се преноси додиром са болесниковом слузом ждрела или носа. Испољава се сиво љубичастим скрамама у гуши, ждрелу, катакад и у носу, очима или на полним органима. Отров бацила преласком у крв изазива опште тровење организма и тешко оштећење срца.

Болест се најчешће јавља код дјеце између друге и седме године живота, а понекад и код одраслих лица. Оставља трајан имунитет.

Почетак болести је постепен, с лаким растом температуре (од 38°C), а понекад и без ње. У тежим облицима температура је виша. Врло брзо се јавља отежано гутање. Бијелосиве опне на крајницама су сланисте, тешко се скidaју и притом квare, а шире се врло брзо. У тежим облицима скраме покривају цијело ждрело. Запажа се непријатан задах из уста и оток вратних жлијезда. Истовремено постоји бљедило, убрзан пулс, узнемиленост, а у тежим облицима крварење, пад крвног притиска, поремећај срчаног ритма и разне парализе.

Када се стварање скраме рас простре и на грkljan, ставра се такозванији круп, праћен промуклошћу, кашљем, потпуним губитком гласа, тешким пискавим удисањем (стридор), увлачењем међуребарних и надкључних прстора за вријеме удисања, цијанозом и угушењем. Најтеже компликације дијфтерије представљају запаљење срчаног мишића, које може изазвати наглу смрт, крварења и парализе очних мишића, доњих удова и тако даље. Компликације се јављају у тешким облицима врло брзо, а у лакшим могу и доћи.

Прогноза исхода болести је врло озбиљна ако се брзо не да антидифтеријски серум. Пеницилин се даје као помоћ серумској терапији или кад постоје компликације. У случају крупе са знацима загушивања неопходно је просијецање душника (трахеотомија). При појави парализе дају се стрижини и витамински препарати. Потребно је пазити на стање срчаног мишића. Иначе, активна имунизација постиже се вакцином, а краткотрајна заштита давањем антидифтеријског серума.

АНАТОЛ ФРАНС: Шта вреди хладна и гола истинा према топлој, привлачној лажи?